

Kirjoittajakutsu – ilmastonmuutos, maapallon tulevaisuus ja lapset

Lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on arvioida ja edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa. Työn perustana on YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus (SopS 59 ja 60/1991). Tehtävässään lapsiasiavaltuutetun tulee välittää lapsilta ja nuorilta saatua tietoa päätöksentekoon sekä välittää lapsia koskevaa tietoa lapsille, lasten parissa työskenteleville, viranomaisille, päätöksentekijöille sekä muulle väestölle. Tämän tehtävän täyttämiseksi lapsiasiavaltuutettu julkaisee selvityksiä ja tutkimuksia.

Vuonna 2020 lapsiasiavaltuutetun toiminnan painopisteenä on ilmastonmuutos ja maapallon tulevaisuus lasten oikeuksien näkökulmasta. Lapsiasiavaltuutettu kutsuu asiantuntijoita ja tutkijoita osallistumaan aiheesta julkaistavan artikkelikokoelman kirjoittamiseen.

Lapsilla on oikeus henkiinjäämiseen ja kehitykseen sekä pilaantumattomaan ympäristöön. Maapallon kantokyvyn rajat ovat puhuttaneet 1970-luvulta alkaen ja 2000-luvulla tietoisuus ilmastonmuutoksesta ja luonnonvarojen kriittisestä tilasta on lisääntynyt. Samaan aikaan lasten ja nuorten kokema pelko ja epävarmuus ihmisen aiheuttaman ilmastonmuutoksen seurauksista on dramaattisesti lisääntynyt. Nuorisobarometrissa (2018) pelkoa ja epävarmuutta kokevien osuus oli kasvanut kahdessatoista vuodessa noin kolmanneksesta 65 prosenttiin. Lasten ja nuorten ahdistus ja huoli ilmastonmuutoksesta on näkynyt avuntarpeen lisääntymisenä myös palvelujärjestelmässä. Julkaistavassa kirjassa kysytään, millaisia kokemuksia lapsilla ja nuorilla on ilmastonmuutoksesta? Millaisena he näkevät maapallon tulevaisuuden?

Lapset ja nuoret ovat kokeneet turhautumista aikuisten kyvyttömyydestä tarttua asiaan, joka koskettaa ennen kaikkea heidän elinmahdollisuuksiaan. Talvella 2019 Ruotsissa alkanut #Fridaysforfuture -liike on innostanut koululakkoihin kymmenissä maissa ja sadoissa kouluissa myös Suomessa. Kaikkialla tätä lasten ja nuorten aktiivisuutta ei ole haluttu hyväksyä ja heidän oikeutensa ja kykynsä ottaa osaa keskusteluun on kyseenalaistettu. Lapsilla ja nuorilla on kuitenkin oikeus ilmaista mielipiteitään ja vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon. Huomion arvoista on, että Nuorisobarometrin (2017) mukaan nuoret kokevat oppivansa riittämättömästi yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoja ja tuoreimmassa barometrissa (2018) nuorten käsitykset ulkoparlamentaarisen vaikuttamisen, kuten ostoboikottien, mielenosoitusten ja myös väkivallan, tehosta olivat kasvaneet. Lapsiasiavaltuutetun julkaisemassa kirjassa halutaankin kysyä, onko lapsilla aitoa mahdollisuutta vaikuttaa ympäristöpolitiikkaan?

Kaikkia lapsia ja nuoria ilmastonmuutos ja maapallon tulevaisuus ei kuitenkaan huolestuta. Näin Nuorisobarometrissa vastasi kolmannes vastaajista. Näkemykset tilanteesta jakautuvat todennäköisesti myös pienempien lasten keskuudessa. Tulevassa kirjassa kysytäänkin, miten eri tavoin ympäristöön liittyvät kysymykset koskettavat lapsia? Millaiseksi muodostuvat näkemykset ympäristön tilasta esimerkiksi eri alueilla, eri elämäntapojen tai katsomusten piirissä elävien lasten keskuudessa?

Miksi tämä kirja kirjoitetaan?

Ilmastonmuutoksesta, maapallon tulevaisuudesta ja lasten oikeuksista ei Suomessa ole julkaistu kattavaa teosta. Teos tarjoaa tutkimukseen ja kokemukseen pohjautuvaa tietoa siitä, miten ilmastonmuutos ja maapallon tulevaisuus koskettavat lapsia ja nuoria. Lapsiasiavaltuutetun toimisto kerää kirjaa varten myös lasten ja nuorten kokemuksia sekä asiantuntijoiden näkemyksiä, jotka julkaistaan kirjassa.

Kenelle kirja on suunnattu?

Aihe on ajankohtainen ja koskettaa kaikkia ihmisiä, mutta etenkin lapsia ja nuoria itseään, lasten parissa työskenteleviä ammattilaisia, kasvattajia ja läheisiä. Teos tuottaa tärkeää tietoa myös päätöksentekijöille ja edistää ymmärrystä siitä, miten lapset ja nuoret voivat osallistua vaikuttamiseen laajoissa yhteiskunnallisissa ja maailmanpoliittisissa kysymyksissä.

Millaisia tekstejä haluamme?

Kirjan näkökulma painottuu alle 18 vuotiaisiin lapsiin ja varhaisnuoriin. Lapsiasiavaltuutettu kutsuu mukaan kirjoituksia, jotka käsittelevät aihetta eri näkökulmista, eri tieteenaloilta ja eri tieteenfilosofian lähtökohdista. Erityisen tervetulleita ovat artikkelit, jotka välittävät lasten ja nuorten kokemustietoa sekä artikkelit, jotka lähestyvät aihetta oikeusperustaisesti. Artikkeleilta edellytetään vahvaa tutkimusetiikkaa ja selkeää ilmaisua. Koska teos on suunnattu suurelle yleisölle, pyydämme kirjoittajia vapautumaan tiukasta akateemisesta ilmaisutavasta.

Mihin kirjaa käytetään?

Lapsiasiavaltuutetun tehtävänä on vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Valtuutetun sidosryhmien ja vaikutuskanavien kautta teos päätyy laajaan levitykseen ja päätöksentekijöille. Teoksessa julkaistaville teksteille on odotettavissa merkittävä yhteiskunnallinen vaikuttavuus.

Tarkemmat ohjeet

Voitte kirjoittaa yksin tai ryhmässä. Kirjoituksista maksetaan pieni palkkio. Lopullisten tekstien pituus on noin 20 000 merkkiä tai 3000 sanaa (10 liuskaa). Artikkelit toimitetaan ja lähetetään tarvittaessa arvioitaviksi ulkopuoliselle arvioijalle. Artikkelit eivät täytä vertaisarvioidun tieteellisen artikkelin kriteerejä, mutta niiden edellytetään olevan asiantuntevia ja perustuvan tutkittuun tietoon.

Lähetä noin yhden liuskan (max. 3000 merkkiä) mittainen tiivistelmä, jossa hahmottelet ehdotuksesi teokseen ilmastonmuutoksesta, maapallon tulevaisuudesta ja lapsista. Lähetä tiivistelmä [sähköisellä lomakkeella](#) 15.10.2019 mennessä. Päätökset kirjan tulevista artikkeleista tehdään tiivistelmien perusteella ja kirjoittajille ilmoitetaan valinnasta lokakuun kuluessa.

Alustava aikataulu

Artikkeliehdotukset 15.10.2019

Kirjoittajavalinnat 1.11.2019

Kirjoitusaikaa 1.11.2019 – 28.2.2020

Ensimmäinen versio artikkelista kommentoitavaksi 29.2.2020

Lopulliset tekstit valmiiksi 30.4.2020 mennessä.

Kirja julkaistaan elokuussa 2020.

Lisätietoja antaa

Elina Pekkarinen

Lapsiasiavaltuutettu

elina.pekkariinen@oikeus.fi

p. 029 5666858